

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

VI. Quæ requirantur ad Martyrium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Patientia, &
Perseveran-
tia, quid?

quis rationabiliter confidit, se malum imminens superaturum. *Patientia est virtus*, quæ in adversis rebus animi moerorem temperat, ac mala præsentia æquanimiter tolerat. Et tandem *Perseverantia est virtus*, consistens in eo, quod quis in bene cœptis pergat, eaque usque ad finem continuet; juxta quod *Matth. cap. 10.* Salvator ait: *Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.*

Fortitudini
opponitur

37. CONCL. III. Fortitudini, quæ hinc timorem, illinc nimiam fiduciam sive audaciam moderatur, per excessum & defectum utriusque opponuntur varia vitia. Inprimis enim per excessum timoris, opponitur ipsi *Timiditas*; qua fit, ut mala imminencia nimium formidentur, & non aggrediantur, etiam dum restitatio dicat aggressionem eorum. Per defectum verò timoris opponitur eidem *Stupiditas animi*, qua quis ob animi stupiditatem nulla mala seu pericula formidat, etiam quando eadem formidare, & cavere, secundum rectam rationem deberet.

Timiditas.

Stupiditas
animi.

38. Deinde per excessum fiduciæ, opponitur Fortitudini *Audacia*, seu temeritas in aggrediendis periculis, quando, quomodo, vel ubi non oportet. Per defectum verò fiduciæ, opponitur Fortitudini aliud vitium, & dicitur *Ignavia animi*, nihil audentis, ubi, quando, & quomodo aggredi, vel sustinere oportet.

Audacia, &

Ignavia a-
nimi.

38. Deinde per excessum fiduciæ, opponitur Fortitudini *Audacia*, seu temeritas in aggrediendis periculis, quando, quomodo, vel ubi non oportet. Per defectum verò fiduciæ, opponitur Fortitudini aliud vitium, & dicitur *Ignavia animi*, nihil audentis, ubi, quando, & quomodo aggredi, vel sustinere oportet.

QUÆSTIO VI.

Quæ requirantur ad Martyrium?

Martyrium
excellenti-
simus actus
Fortitudi-
nis.

39. **F**ortitudinis virtus vel maximè elucescit occurrentibus malis seu periculis repentinis, iisque maximis, utputa quæ mortem inferunt. Unde colligunt Doctores, Martyrium esse excellentissimum Fortitudinis actum; nam Martyres propter testimonium Christi, servandumque bonum veritatis fidei, ipsam vitam profundere non perhorrescunt. *Martyr enim græcè, latinè Testis est*: unde *Martyres Christi* dicuntur quasi Testes ipsius, sive veritatis, quæ per Christum nobis innotescit. Agendo igitur de Martyrio, sic

Martyrium,
quid?

40. CONCL. I. *Martyrium est tolerantia voluntaria mortis ex odio veræ Fidei, vel alterius virtutis Christianæ inflictæ.*

Pa-

Patebit hoc amplius ex declaratione conditionum ad Martyrium requisitarum: unde fit

41. CONCL. II. Ad verum Martyrium, tanquam excellentissimum actum virtutis Fortitudinis, requiritur in adultis ex parte intellectus vera Fides; ac deinde ex parte voluntatis pia voluntas tolerandi mortem pro Fide Christi, vel pro defensione alterius Virtutis supernaturalis. Ita communis.

42. Dicitur I. *Requiritur in adultis.* Nam in parvulis, qui nullum actum proprium elicere possunt, datur Martyrium absque actu propriae voluntatis, quando occiduntur odio fidei: ut patet in SS. Innocentibus, qui ab Herode Rege propter Christum occisi, ritè ab Ecclesia coluntur tanquam Martyres. Ratio est: quia licet nullum possint elicere actum, quo acceptent Martyrium propter Fidem, adhuc tamen re ipsa propter fidem perdunt animam suam; ergo eam rursus in caelis inveniunt, juxta illam generalem promissionem Christi, Matth. 10. *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam.* Quinimò ex speciali privilegio Christi, occisio propter causam fidei est parvulis instar Baptismi: unde salvantur, etiamsi in utero materno occidantur propter Christum, utpote proprio sanguine baptizati.

43. Dicitur II. *Requiritur ad Martyrium ex parte intellectus vera Fides:* quia, ut dicitur Hebræ. cap. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Unde Hæretici, si occidantur propter sectam suam hæreticam, quam profitentur, Martyres non sunt: nam, ut Augustinus in Psalm. 24. ait, *Martyrem non poena, sed causa facit: pena enim communis est latroni & Martyri, hæretico & Catholico; sed causa dispar.*

44. Dicitur III. *Deinde ex parte voluntatis pia voluntas tolerandi mortem pro Fide Christi.* Siquidem ad Martyrium in adultis omnino requiritur, ut mors voluntariè acceptetur propter fidem veritatem tuendam: nam sicut ad Baptismum fluminis, ita & ad Martyrium, seu Baptismum sanguinis, requiritur consensus, sive prævia acceptatio illius.

45. Hinc si quis adultus in odium fidei Christianæ dormiens occidatur, cum antea de morte propter fidem inferenda nihil omnino cogitasset, sicque eam nullatenus acceptaverit, non est propriè censendus Martyr; prout notat Lessius Lib. 3. de just. & jure, cap. 1. n. 24. & Layman lib. 3. sect. 3. n. 4. citans Suarezium. Secus foret, si quis ob fidem in vincula conjectus, staturisset.

tuisset secum, mori potius, quam Fidem negare: nam si talis postea in odium Fidei dormiens interficiatur, verus Martyr erit; cum in simili etiam ille Baptismi Sacramentum suscipiat in somnis, qui illud antea desideraverat.

Milites pugnantes contra Infideles, an sint Martyres?

46. Quæres, an milites, qui in bello pro defensione veræ Fidei contra Infideles suscepto pugnantes occiduntur, sint Martyres? Resp. I. Certum est, si ejusmodi milites intentionem suam non referant ad causam Fidei, vel aliud motivum supernaturale, sed ad alium finem, ut puram honorem, pecuniam, vel bonum duntaxat humanum Reipublicæ, eos occumbendo in tali bello neutiquam effici Martyres: cum non moriantur propter Christum, aut in testimonium alicujus Virtutis supernaturalis à Deo revelatæ, sed ob finem merè humanum.

Quid, si pugnent intentione defendendi Fidem?

47. Resp. II. Supposita piâ intentione defendendi veram Fidem contra hostes ejusdem, ipsoque statu gratiæ, milites in tali bello pugnantes exercent actum valdè meritorium; si tamen pugnando occiduntur, propriè Martyres non sunt. Ratio posterioris partis est: quia milites actu pugnantes, non voluntate, sed potius necessitate mortem sustinent; quinimò hanc hostibus inferrent, nisi ab ipsis vincerentur. Insuper ipsi non præferunt mansuetudinem Christi, cujus Passio est exemplar veri Martyris; quique, *cum pateretur, non comminabatur.* 1. Petri 2. Leslius *loc. cit. n. 36.* Layman, & alij. Accedit praxis, ac sensus Ecclesiæ, quæ decedentes in actuali pugna nunquam consuevit colere pro Martyribus.

Exercent actum valdè meritorium.

48. Prior autem pars ex eo patet: quia milites illi, ceteroquin in statu gratiæ constituti, & ex tali optima intentione pugnantes, publicum Deo, veræque Fidei testimonium perhibent, hujusque augmentum atque propagationem totis viribus promovere satagunt, atque pro ejusdem defensione mortem saltem indirectè acceptant, dum periculo ipsius manifesto sese exponere non perhorrescunt. Huc faciunt verba illa Gregorij Papæ IV. exhortatoria ad milites pro Christianorum defensione pugnantes, & consolatoria morientium in hac piissima intentione, quæ referuntur *c. Omni timore. 23. q. 8.* ibi: *Omni timore, ac terrore deposito contra inimicos sanctæ Fidei, & adversarios omnium Religionum agere viriliter studete. Novit enim Omnipotens, si quilibet vestrum morietur, quod pro veritate Fidei, & salvatione patriæ, ac defensione Christianorum mortuus est: & ideò ab eo premium caeleste consequetur.* Id ipsum S. Joannes à Capistrano, suis Crucè-signatis con-

Sententiæ notabiles circa hoc.

contra Turcas, infensissimos Christiani Nominis hostes, prope Belgradum fortiter pugnaturis, affectuosè proponebat, illis (f) *Vide* (apud Waddingum ad Ann. 1456.) verbis: *O quam felices, qui in dicenda in hac pugna Christi moriuntur; quia statim ab Angelis cum sanctis Martyribus, qui pro Fide mortui sunt, coronabuntur.* (f)

49. Dicitur IV. *Vel pro defensione alicujus vera Virtutis supernaturalis*: nam non solum, qui propter Confessionem Fidei, sed etiam, qui pro defensione aliarum Virtutum supernaturalium moriuntur, Martyrij palmam consequuntur. Generaliter enim loquendo omnia Virtutum opera, quatenus referuntur in Deum, sunt quædam Fidei protestationes: quia dum quis potius vult mori, quam Deum peccato quoquam offendere, ipso facto protestatur, Deum esse Summum Bonum, ac omnibus alijs bonis creatis præferendum; quod est articulus Fidei Christianæ.

50. Infertur proinde, quòd omnium Virtutum supernaturalium opera possint esse causa Martyrij. Sic enim S. Joannes Baptistæ est Martyr, quia in odium Virtutis ac Veritatis, quam liberè ac impavidè prædicabat, fuit occisus. Similiter multæ Sanctæ Virgines sunt Martyres, eò quòd fuerint mortuæ pro defensione Virginitatis. Sic enim S. Thomas Episcopus Cantuariensis est Martyr, quia pro Catholica Ecclesia, ejusque Immunitate defendenda mortuus est: idem dicendum de plurimis alijs.

51. Et notandum, quòd si quis ob prædictas causas occidatur, verè sit Martyr, licet Tyrannus alios falsos prætextus fingat. Nam & Judæi sub prætextu violatæ Legis Moysaicæ, & quòd se Regem fecisset, Christum Dominum veluti malefactorem occiderunt, qui tamen Martyr fuit; imò Dux, & Princeps Martyrum. Similiter in primitiva Ecclesia non rarò occidebantur Martyres, verè quidem in odium Fidei, sed sub prætextu perversionis Reipublicæ: quibus similia postmodum plurimis alijs SS. Martyribus falsò imposita fuerunt.

52. CONCL. III. Ad Martyrium insuper requiritur, quòd mors inferatur; ita ut vel mors re ipsa sequatur (& hoc est perfectissimum, & completum genus Martyrij) vel saltem posita fuerit causa sufficiens, ex qua naturaliter ipsa mors consequeretur, nisi divinitus impediatur. Ita communis, & sequitur Herinex *disp. 8. de Baptismo, quest. 1.* Sic enim S. Joannes Evangelista ab Ecclesia celebratur inter Martyres, eò quòd missus fuerit in ferventis olei dolium: & eadem ratione tres Pueri in fornacem

Morientes pro defensione cuiuslibet Virtutis supernaturalis, sunt verè Martyres.

Exempla hujus.

Quid si Tyrannus alios prætextus fingat?

Ad Martyrium requiritur, ut mors inferatur; quomodo?

Babyloniam missi, Martyres censentur, quia pro cultu unius veri Deilethalem cruciatum (etsi postea divinitus impeditum) fornacis ardentis subire non exhorruerunt.

Missi in carcerem, vel exilium, propter Fidem, an, & quando sint Martyres?

§ 3. Infertur proinde I. Quòd propriè & perfectè Martyres non sint, qui in vincula coniecti, vel in exilium acti, aut omnibus bonis suis spoliati, multa pro Fide Christi patiuntur, nisi fortè secundum quod ex his mors sequitur; prout notat D. Thomas 2. 2. q. 125. art. 2. Nam talia de se non sunt illativa mortis: quin imò consueverunt homines omnia hujusmodi subire, & gravissimos etiam corporis dolores sustinere, ut vitam conseruent. Quòd si verò ex præmissis ipsa mors sequatur, Martyrium perficitur: ut patet exemplo SS. Martyrum & Pontificum Marcelli, Joannis, Silverij, Martini, & Pontiani, quos in carcerem, vel exilium missos, atque ibi ærumnis confectos, Ecclesia pro Martyribus veneratur.

Martyres desiderio, an sint propriè Martyres?

§ 4. Infertur II. Quòd Martyres solo desiderio non sint propriè Martyres: non obstante, quòd amorosissimo eiusmodi desiderio maximum in cælis cumulum meritorum consequantur; ac, etiamsi affectus Martyrij ad effectum non deducatur, nihilominus ipsa sola eorum voluntas Deo iudice coronetur, c. Numquid Cain. de poenit. dist. 1. Quia videlicet re ipsa non sustinent mortem propter confessionem veræ Fidei, neque causam proximam illius.

Pulchræ sententiæ circa Martyrium sine sanguine.

§ 5. Nec obstat id, quod de S. Martino, Turonensi Episcopo, canit Ecclesia: *O sanctissima anima, quam etsi gladius persecutoris non abstulit, palmam tamen Martyrij non amisit.* Quò faciunt plures aliæ SS. Patrum sententiæ: ut illa S. Hieronymi, in Epitaphio Paulæ, circa finem: *Non solum effusio sanguinis in confessione reputatur, sed devota quoque mentis servitus immaculata, quotidianum est Martyrium.* Accedit D. Augustinus Serm. 250. de Tempore, ibi: *Christianis quotidiana Martyria deesse non possunt. Sicut enim castitas, & veritas, & justitia, Christus est: sic & ille, qui eis insidiatur, persecutor est. Qui & in alijs defendere, & in se custodire voluerit, Martyr erit.* Item S. Bernardus in Sentent. brevior. *Parcitas in ubertate, largitas in paupertate, castitas in juventute, Martyrium est sine sanguine.* Et concordant plures similes SS. Patrum sententiæ. Respondetur enim, hujusmodi auctoritates loqui de Martyrio, non propriè, sed per quandam similitudinem; ut explicat D. Thomas 2. 2. quest. 125. art. 4. ad 1. Unde idem D. Augustinus lib. De sancta Virginitate, præfert Martyrium perpetuæ Virginitati. Martyrium

Quæ explicantur.

rium enim inter omnes actus virtuosos maximè demonstrat perfectionem Charitatis, juxta illud Salvatoris, Joan. 15. *Majorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis.*

56. Inferitur III. Quòd morientes in causa pia, v. g. vitam profluentes ob amorem Dei in servicio pestiferorum, propriè non sint Martyres, eò quòd mors eisdem non inferatur odio Fidei Christianæ, vel alicujus Virtutis supernaturalis. Martyrium enim est testimonium externum, quod Christo, vel ejus doctrinæ præbetur per hoc, quòd quis mortem pro ea voluntariè subeat; quod non fit, nisi adsit, qui mortem inferat, ut Christum vel ejus doctrinam nobis auferat. In quo sensu loquitur ille vulgatus, Martyrum patientiam commendans versiculus: *Actio displicuit, Passio grata fuit*: per actionem denotans crudelitatem Tyrannorum mortem inferentium, per passionem verò patientiam SS. Martyrum.

Morientes in pia causa, v. g. service estio ferorum, an sint Martyres?

57. Fatendum tamen, quòd olim eos, qui, cum pestis sevissima grassaretur Alexandria, morbo laborantibus ministrantes libentissime mortem oppetere, velut Martyres religiosa Fidelium fides venerari consuevit, ut legitur in Martyrologio Romano, ad diem 28. Februarij. Quod quidem factum fuit propter excellentiam operis adeò heroici, atque eximie Charitatis. Christo in suis membris (Fidelibus nimirum) exhibitæ. Quamvis simul notanter ibidem addatur *ly, velut Martyres*; ad insinuandum, quòd propriè loquendo, & in toto rigore, tales non sint Martyres.

Sensus Fidei-
lium anti-
quitus circa hoc.

58. CONCL. IV. Ut Martyrium cuiquam proficit ad salutem, requiritur insuper status gratiæ, vel saltem legitima dispositio ad gratiam, juxta illud Apostoli 1. Corinth. 13. *Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Quibus verbis excluduntur illi, qui nec Charitatem habent, nec ad eam sunt dispositi: ut sunt Schismatici, Hæretici, aut alij peccatis mortiferis affectu inhærentes; prout inter alios observat Herincx *disp. 8. de Baptismo, quæst. 3. n. 24.*

Ad Martyrium requiritur vel status gratiæ, vel dispositio ad eam.

59. Porro dispositio debita ad Martyrium in peccatoribus, non solum est contritio perfecta sed etiam attritio, ut innuit D. Thomas *part. 3. quæst. 78. art. 1.* dicens: *Passio pro Christo suscepta obtinet vim Baptismi*: ad hujus enim fructum consequendum sufficit in peccatoribus attritio. Concordat Scotus *4. dist. 14. quæst. 1. §. ex his*, ac sequuntur Lessius, Maltrius, Herincx, & alij.

Ejusmodi debita dispositio, quæ?

Injuriam
facit Mar-
tyri, qui o-
rat pro Mar-
tyre.

60. Atque de hujusmodi Martyribus verificatur illud D. Augustini, *Serm. 17. de Verbis Apostoli*, & refertur cap. Cum Marchæ. §. Tertio loco. de Celebrat. Missar. *Injuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre*. Quod intellige, dummodo de ejusmodi Martyrio propter Christum percipio legitime constet.

DISTINCTIO II.

De Virtute Justitiæ, ac Jure generatim,

QUÆSTIO I.

Quid sit Justitia, & quæ Virtutes eidem annexæ?

Justitiæ va-
riæ accepti-
ones.

1. Justitiæ nomen variè sumitur: & imprimis Justitia communissimè, ac secundum rationem suam generalissimam aliud non est, quam *restitudo voluntatis propter se servata*, ut post D. Anselmum, *de Veritate c. 12.* loquitur Scotus 4. dist. 46. q. 1. Et hoc modo Justitia in se continet Virtutes omnes, atque in S. Scriptura non rarè sic accipitur; ut Matthæi 5. *Beati, qui esuriunt & sitiunt justitiam*, & alibi. Deinde sumitur Justitia pro ipsamet rectitudine actûs: in quo sensu bona opera exercentes, dicuntur operari Justitiam, juxta illud ad Hebræ. 11. *Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justitiam*. Sed de Justitia taliter accepta hic non est sermo.

Juris acce-
ptio magis
propria.

2. Ulteriùs igitur, & magis ad propositum, Justitia sumitur pro habitu, seu virtute inclinante voluntatem ad reddendum alteri debitum suum, qualecunque illud sit: juxta quod loquitur Apostolus ad Rom. 13. *Reddite ergo omnibus debita: cui tributum, tributum; cui veltigal, veltigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem*. Unde Justitia sic accepta, comprehendit sub se omnes eas virtutes, quæ respiciunt alterum in ordine ad reddendum ipsi quoddam debitum; cujusmodi Virtutes recensentur *num. 6. & seqq.* Ultimò tandem Justitia sumitur strictè & propriè; quomodo respicit debitum legale, ac jus propriè dictum, reddendum alteri. Et in hacultima acceptione loquendo de Justitia, sic

3. CONCL.